

مشکلات هوش مصنوعی در زندگی آینده بشری / چهار اصل در رابطه با ابزارهای هوش مصنوعی

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در جمع اساتید و اعضای هیئت علمی و دانشجویان دانشکده فلسفه و علوم ادیان دانشگاه زاگرب در کراوای اطهار داشت که پیش‌بینی می‌شود در آینده، کشورها توسط حاکمان و دولت‌ها اداره نشوند و شرکت‌های بزرگ با کلان داده‌ها جامعه را مدیریت کنند.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، حجت الاسلام و المسلمین دکتر حمید شهریاری، دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در جمع اساتید و اعضای هیئت علمی و دانشجویان دانشکده فلسفه و علوم ادیان دانشگاه زاگرب کراوای تاکید کرد که بحث هوش مصنوعی ابعاد مختلف و گسترده‌ای دارد و تمامی زندگی انسان را در برمی‌گیرد.

وی افزود: «مهم‌ترین موضوعی که در بحث فضای مجازی و هوش مصنوعی باید مورد بررسی قرار گیرد، موضوع حکمرانی آینده جهان است که تا حد زیادی مبتنی بر هوش مصنوعی است. آینده اداره جهان چگونه خواهد بود و جهان چه نوع حاکمانی خواهد داشت؟»

حجت الاسلام شهریاری در ادامه سه موضوع بلاک چین، کلان داده و هوش مصنوعی را مورد بررسی قرار داد و گفت: «پیش‌بینی می‌شود با توسعه بلاک چین نیاز به سازمان‌های حاکمیتی کاهش یابد، زیرا بسیاری از سازمان‌های دولتی به گونه‌ای طراحی شده‌اند که اطمینان حاصل کنند که شرکت‌ها مسئولیت‌های خود را به خوبی و درستی انجام می‌دهند. دولت‌ها برای تضمین این حسن انجام کار سازمان‌هایی ایجاد می‌کنند. به عنوان مثال در کشور ما سازمان ثبت اسناد برای اطمینان از مالکیت اراضی و املاک و همچنین خرید و فروش آنها ایجاد شده است.»

وی افزود: «با ظهور بلاک چین مشخص شد که فناوری می‌تواند، اسناد را بررسی کند. این یک تغییر در حکمرانی است، زیرا دولت را از ایجاد این نوع سازمان‌ها بی‌نیاز می‌کند.»

وی در رابطه با مفهوم کلان داده خاطرنشان کرد: «این مفهوم می‌تواند ملی یا بین‌المللی باشد. در نظر بگیرید که شرکت‌های بزرگی مانند گوگل و آمازون و پلتفرم‌هایی که کالاها و خدمات به مردم ارائه می‌کنند، داده‌های بزرگی دارند که می‌تواند به حاکمان جامعه کمک کند تا سازمان‌های خود را بهتر مدیریت کنند و تصمیم‌های بهتری برای مشتریان خود بگیرند. انباشت این داده‌ها از مشتریان، کار انبارداری یا چرخه عرضه کالا و خدمات را برای ارائه دهندگان خدمات تسهیل می‌کند، هزینه‌های آنها را کاهش می‌دهد و سود بیشتری را برای آنها به ارمغان می‌آورد.»

دبیرکل مجمع تقریب گفت که می‌توان پیش‌بینی کرد در آینده دیگر کشورها، توسط حاکمان و دولت‌ها اداره نمی‌شوند و شرکت‌های بزرگی که داده‌های بزرگی دارند، جامعه را مدیریت می‌کنند.

وی در ادامه به موضوع هوش مصنوعی پرداخت و افزود: «هوش مصنوعی در صورت گسترش در زندگی ما، از این کلان داده‌ها استفاده می‌کند، الگوریتم‌های منطقی دارد و از بلاک چین استفاده می‌کند، و همچنین مهندسان، یک ربات هوشمند را آموزش می‌دهند که بداند در شرایط خاص چه کاری باید انجام دهد.»

حجت الاسلام شهریاری عنوان کرد: «همچنین این امکان وجود دارد که هوش مصنوعی با تشخیص چهره فردی که در وضعیت روحی یا جسمی خطرناکی قرار دارد، با ارائه مشاوره صوتی به آن فرد، آرامش را در او برقرار کرده و از ارتکاب خطر قتل جلوگیری کند و یا با استفاده از داده‌های پزشکی و داروهای قبلی فرد می‌تواند خطر حمله قلبی را تشخیص دهد و او را برای عمل جراحی آماده کند.»

وی گفت: «همه این موارد را در فیلم‌های علمی تخیلی بسیار دیده‌ایم و البته تحقق آن به دور از

واقعیت نیست. این آینده‌نگری همه ما را وادار می‌کند تا بحث هوش مصنوعی و آینده حکمرانی را بررسی کنیم.»

مشکلات هوش مصنوعی در زندگی آینده

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در ادامه به مشکلات هوش مصنوعی پرداخت و گفت: «اولین مشکلی که در حکمرانی مبتنی بر هوش مصنوعی به وجود می‌آید، ناشی از یک اصل در علوم تربیتی و روانشناسی جدید است که با مطالعه نمونه‌هایی از رفتار انسان در جامعه، رفتار او یا دیگری را پیش‌بینی می‌کنند. اگرچه این اصل ممکن است در بعضی موارد نادرست باشد زیرا هر فرد رفتار خاص خود را دارد.»

وی افزود: «از نظر فلسفه اسلامی، هر انسان متمایز از دیگران است و با فرد دیگر اختلافات گسترده‌ای دارد. این ابزارها با مطالعه رفتار دوست من نمی‌توانند رفتار من را پیش‌بینی کنند و یکی از دلایل آن این است که ما علاقه‌ها و سلیقه‌های متفاوتی داریم.»

دکتر شهریاری با تأکید بر اینکه با ظهور هوش مصنوعی، جامعه ما با مهندسان درگیر خواهد شد، گفت: «مهندسان به ماشین‌ها اصول کلی آموزش را می‌دهند و از آنها می‌خواهند الگوهای آموخته شده را در موارد مشابه گسترش دهند. در حالی که با توجه به غیرقابل مقایسه بودن انسان‌ها، این کار مهندسان دارای یک فرضیه نادرست است.»

وی در رابطه با ناهمگونی سازمانی خاطرنشان کرد: «باید بدانیم که چون هر سازمانی از افراد مختلفی تشکیل شده، هویت اجتماعی آن با سایر سازمان‌های مشابه متفاوت است، به همین دلیل نمی‌توان آنها را با یکدیگر مقایسه کرد. انعطاف‌ناپذیری نسبت به واقعیت‌های اجتماعی یکی از آفت‌های هوش مصنوعی است.»

وی به مشکلات دیگر هوش مصنوعی اشاره کرد و گفت: «مشکل دیگر در پویایی هویت ماشین هوشمند و انسان است. معمولاً ساختارهای تصمیم‌گیری مبتنی بر هوش مصنوعی، موضوع پویایی تعامل انسان و ماشین را نادیده می‌گیرند. بر اساس نظریه ملادرا در فلسفه اسلامی، هر ثانیه از زندگی انسان وجودی متفاوت از ثانیه قبل دارد. انسان مدام در حال تغییر است، یعنی باورهایش هر روز تغییر می‌کند. این تحولات و تغییرات از جمله واقعیت‌هایی است که در بحث حاکمیت هوش مصنوعی موثر است.»

دبیرکل مجمع بحث اسلحه و شناسایی خودکار افراد را یکی از مشکلات جدی هوش مصنوعی توصیف کرد و اظهار

داشت: «وقتی قرار باشد اسلحه به صورت خودکار و با دقت بیشتری نسبت به انسان شلیک کند، ممکن است از وجود انسان‌های شرور رنج ببریم. این امکان وجود دارد که یک سلاح هوشمند آینده جامعه بشری را به طور جدی به خطر بیندازد.»

ورود به حریم خصوصی افراد

وی با اشاره به حریم شخصی افراد خاطرنشان کرد: «بسیاری از افراد تمایل دارند در فضای مجازی به صورت ناشناس فعالیت داشته باشند. اما هوش مصنوعی این حریم خصوصی را نقض و هویت افراد را مشخص می‌کند. ناشناخته بودن از نظر اخلاقی کار زشتی نیست و در زندگی بسیاری از زاهدان و عابدان و صالحان امری پسندیده است. اما نقض حریم خصوصی قطعاً آینده زندگی بشر را با مشکلات جدی مواجه خواهد کرد.»

وی تأکید کرد که در دنیای امروز ثروت جهانی و مالکیت آن در دست سرمایه‌داران بزرگ است و استفاده یک سرمایه‌دار از هوش مصنوعی با یک فرد فقیر متفاوت خواهد بود.

دکتر شهریاری افزود: «در حال حاضر تقریباً 80 درصد سرمایه جهان در دست عده معدودی است و این افراد به کلان داده نیز دسترسی دارند که خود باعث افزایش نابرابری اجتماعی می‌شود. حال اگر هوش مصنوعی در دست چنین سرمایه‌دارانی باشد قطعاً نابرابری اجتماعی را افزایش می‌دهد و این یکی از خطراتی است که گریبان‌گیر دنیای آینده است و امروزه در نوار غزه نیز می‌توان آن را مشاهده کرد.»

وی ادامه داد: «مشکل دیگر این است که در دام گروهی از مهندسان که از هوش مصنوعی استفاده می‌کنند، گرفتار شده‌ایم که مدیران و حاکمان اجتماعی را تشویق می‌کنند تا از این ابزارها برای بهره‌وری حاکمیت خود استفاده کنند. اما باید توجه داشت که هوش مصنوعی در صورتی که فاقد کلان داده باشد، بی‌اثر خواهد بود و ممکن است خطراتی را متوجه جامعه کند.»

کلان داده‌ها به دستگاه‌های هوشمند حیات می‌بخشند

وی تأکید کرد که هوش مصنوعی به خودی خود مهم است اما کلان داده‌هایی که با آن دستگاه‌های هوشمند را آموزش می‌دهیم بسیار مهم‌تر است و گفت: «کلان داده‌ها به دستگاه‌های هوشمند حیات می‌بخشند. آنچه امروز خطرناک است، داده‌هایی است که گوگل از زندگی روزمره ما جمع‌آوری کرده و ممکن است فردا به یک ماشین هوشمند تحویل داده شود.»

دبیرکل مجمع تقریب ادامه داد: «آیا دستگاه‌های هوشمند فکر می‌کنند؟ آنها تا چه حد مستقل خواهند بود؟ آیا آنها برای تهدید آینده زندگی بشر طراحی شده‌اند؟ آیا به جایی خواهیم رسید که کار آنها دقیق‌تر از انسان باشد و در نتیجه اجازه دخالت به انسان‌ها را ندهند؟ آیا آنها به اندازه کافی قدرتمند خواهند شد که مستقل از انسان عمل کنند؟ آیا سرنوشت بشر در دست دستگاه‌های هوشمند خواهد بود؟»

وی تاکید کرد: «آنچه سیاستمداران، حاکمان، دانشمندان، و مهندسان باید انجام دهند این است که به مسئولیتی که انسان بودن بر دوش آنها گذاشته، متعهد شوند. باید امیدوار بود با پایبندی به دستورالعمل‌ها زمانی فرا برسد که بتوانیم با بهره‌برداری از آنها از آسیب‌های دستگاه‌های هوشمند جلوگیری کنیم. در غیر این صورت اگر رحمت خدا شامل حال ما نشود، این دستگاه‌های هوشمند آخرالزمان را رقم خواهند زد.»

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در پایان به چهار اصل در رابطه با ابزارهای هوش مصنوعی اشاره کرد و گفت: «ابزار هوشمند نباید به کسی یا چیزی آسیب برساند. ابزار هوشمند باید مطیع مردم باشد و ابزاری برای توسعه شر و قدرت سرمایه‌داران نباشد. ابزارهای هوشمند نباید کاملاً مستقل از تصمیمات انسان عمل کنند و همیشه باید کنترل‌کننده انسانی داشته باشند تا از خطرات احتمالی آنها جلوگیری شود. ترس از خطرات احتمالی نباید جامعه بشری را از مزایای ابزار هوشمند محروم کند.»

